

Vipavski glas št. 11

november'88

BLIŽA SE DAN REPUBLIKE. PRAV JE, DA NA TA DAN RAZMISLIMO
O AVNOJSKIH SKLEPIH, KI SO POMEMBNI ZA RAZVOJ SOCIALISTIČNIH
ODNOSOV IN NAPREDKA V NAŠI DOMOVINI.

ŽIVIMO V OBČUTLJIVI SITUACIJI, V KATERI MORAMO JASNO
MISLITI, TREZNO PRESOJATI IN SE PAMETNO ODLOČATI. DANES
JE NAŠA TEMELJNA DOLŽNOST IN MOŽNOST VEDETI IN SE ZAVEDATI,
KAJ IN KJE SMO.

Krajane Vipave obveščamo, da bo proslava v čast Dneva republike v
četrtek, 24.11.1988 ob 16 uri v kinodvorani v Vipavi

Proslavo bo pripravila Osnovna šola Drago Bajc Vipava.

VLJUDNO VABLJENI !

UREJANJE TITOVEGA TRGA

Vipavci se verjetno že nekaj časa sprašujemo, kaj pomenijo kupi kock na Titovem trgu. Logika nas pripelje do sklepa, da bo glavni vipavski trg le doživel prepotrebno prenavo. Vsi, ki v Vipavi živimo, vemo, da je asfalt poln lukenj, da so pločniki v slabem, dotrajanem stanju ter, da se platanе sušijo, ker so obdane z asfaltom.

Naj povem, da bo 3400 m² Titovega trga asfaltiranega, 350 m² bodo pokrivalе granitne kocke (odvodnice in okoli platan), 310 m pa bo robnikov. Delo bodo izvajali Cestno podjetje Nova Gorica in Zidar Vipava, sodelovali pa bodo tudi vojaki iz vipavske vojašnice.

Predračunska vrednost, katere plačnik sta komunalna skupnost Ajdovščina in krajevna skupnost Vipava, znaša 112.660.000.- din.

Gradbena dela se bodo začela teden pred 29. novembrom, asfaltna dela pa so odvisna od vremena, temperatura namreč ne sme pasti pod + 5°C. Če bo vreme dopuščalo se bo asfaltiranje pričelo, sicer pa bo prenešeno na pomlad.

Tako, to naj bi bile osnovne informacije o obnovi Titovega trga. Odprt dolg do krajanov pa ostaja s strani Elektro Gorica - Ajdovščina in KS Vipava glede izvedbe javne razsvetljave v Bevkovi ulici, na avtobusni postaji in Zemonu. Delo je bilo odloženo zaradi nujnosti del v Zavodu Janka Premrla Vojka. Vendar pa je tov. Žvanut že obljubil, da bo tudi razsvetljava končana v decembru. Upajmo, da že tega leta.

Vsekakor pa bo podoba vipavskega trga popolna šele, ko bodo urejene tudi fasade na Titovem trgu, hotel Planika jo že ureja. Ogroženost mimoidočih je v Vipavo privedla inšpekcijo. Na podlagi inšpekcijskih zapisnikov in v skladu z odločbo se je svet KS odločil za obnovo fasade hiše na Titovem trgu 4. Težave so nastopile v trenutku, ko smo ugotovili, da ima hiša sedem lastnikov.

Po maratonskem usklajevanju in z dobro voljo Zidarja Vipava, Stanovanjske skupnosti Ajdovščina ter MIP-a smo izračunali ceno na posameznika za obnovo fasade. Zaradi Florjane Krapež ni prišlo do uresničitve -- izvedbe odločbe, niti do zagotovljene varnosti mimoidočih, niti do lepšega izgleda.

Ker smo nepravna družba so inšpekcijske odredbe brez moči - dogoditi se mora huda nesreča - šele takrat bomo ugotavljali in iskali krivca. V navedenem primeru je znan.

Janja IRGL

DELO SVETA KRAJEVNE SKUPNOSTI

Razširitev mesnice MIP-a

Sedanji prostori mesnice MIP na vipavskem trgu ne ustrezajo ponudbi, ki bi jo MIP želel nuditi v Vipavi, zato išče druge prodajne prostore, kjer bi uredil bolj sodobno poslovalnico.

Na sestanku 11.10.1988 v KS Vipava smo razpravljali o možnosti gradnje novih prodajnih prostorov med anko in trgovino "Tekstil". MIP je zainteresiran za ta predlog in bi takoj pričel z gradnjo, radi pa bi pritegnili tudi TOZD SADJE GORICA za trgovino s sadjem in zelenjavo na omenjeni lokaciji, ker so sedanji prostori te trgovine neustrezni, premajhni in na neprimerni lokaciji v ozki ulici, kjer kamion ob raztovarjanju ovira promet.

TOZD PREDELAVA VIPAVA potrebuje diskontno prodajalno za prodajo vina in sira, vendar ne v centru Vipave, zainteresirani so za tako prodajalno v bližini križišča pri AGROMARKETU.

Sklenjeno je bilo, da bosta MIP Nova Gorica in TOZD SADJE GORICA pripravila svoj program glede potrebe po poslovno-prodajnih prostorih v Vipavi do 31.10.1988. Ponovni sestanek bo na občini v Ajdovščini.

Ropot motorjev vodne črpalke

Sedem krajanov Vojkove ulice, ki imajo svoja stanovanja v bližini objekta vodne črpalke je že 17.8.1987 poslalo na naslov Goriški vodovodi Nova Gorica pritožbo zaradi močnega ropota električnih motorjev v objektu. Zaradi ropota morajo imeti okna in vrata zaprta podnevi in ponoči, kar je nevdržno, posebno v poletnem času.

Ker na pritožbo ni podjetje ničesar ukrenilo, je svet KS na omenjeni naslov poslal dne 5.10.1988 dopis, da v roku treh mesecev odpravijo oz. ublažijo ropot, ki ga povzročajo motorji vodne črpalke.

Odprta struga Slezenca

Pri poslopju Ljubljanske banke se je na hudourniku Slezenc udrlo začasno leseno pokrivalo v dolžini ca 4 m. Krajevna skupnost je obvestila Vodno gospodarstvo SOČA v Novi Gorici in zahtevala, da strugo čimprej prekrijejo z betonskimi ploščami, kot je bilo pred leti. Obljubili so, da bodo dela opravili v mesecu novembru 1988.

Voda v ulici Gradnikove brigade

Na začetku ulice Gradnikove brigade zastaja ob vsakem deževju meteorna voda tudi do 30 cm visoko, tako da je cesta takrat za pešce neprehodna. Cestišče je namreč nižje od odtoka v kanalizacijo. Obvestili smo TOZD KOMUNALA Ajdovščina, ki se je obvezala, da bo cestišče uredila tako, da voda ne bo zastajala na cesti.

Spomenik NOB na Titovem trgu v Vipavi

Že večkrat so posamezni krajan predlagali, da naj se spomenik NOB prestavi v park pred "Zadružnim domom". Drugi so bili mišljenja, da mora spomenik ostati na sedanji lokaciji. Na seji sveta KS dne 21.9.1988 je tudi predstavnik Turističnega društva Vipava predlagal prestavitev spomenika NOB. Sklep je bil, da bomo dobili mnenje strokovnih služb. V mesecu oktobru so bili v Vipavi arhitekti Križaj, prof. Ocvirk in prof. Ravnikar ter utemeljili, da je mesto, kjer stoji spomenik NOB najbolj primerno in je to lokacijo določil tudi avtor spomenika - svetovno znani arhitekt Jože Plečnik.

OBNOVA ZDRAVSTVENE POSTAJE V VIPAVI

Z uvedbo krajevnega samopriskpevka v Vipavi in ostalih krajevnih skupnostih zgornjega dela Vipavske doline (razen KS Podnanos in Lože-Manče) je bil izpolnjen prvi pogoj za začetek obnove zdravstvene postaje v Vipavi. Ko je bil konec lanskega leta uveden krajevni samopriskpevek še v sedmih krajevnih skupnostih ostalega dela občine, so se začele intenzivne priprave na začetek del v zdravstveni postaji v Vipavi.

Nastal pa je prvi problem, ker je bila v tem času že ukinjena prispevna stopnja, ki nam bi zagotavljala večino sredstev za pokritje vseh investicij. Kljub temu so se dela pri obnovi zdravstvene postaje v marcu mesecu začela in potekala normalno do konca avgusta 1988, ko je moralo zaradi časovne stiske SGP Primorje uporabiti vse razpoložljive delavce za dokončanje novega objekta v Zavodu za usposabljanje invalidnih otrok "Janka Premrla-Vojka" v Vipavi.

V sredini oktobra so se dela na objektu zdravstvene postaje ponovno začela in se bodo kljub finančnim težavam končala v zadovoljstvo tistih, ki so sredstva prispevali, in tistih, ki na tem projektu delajo.

V tem času so tekli tudi pogovori z vodstvi KS Podnanos in Lože-Manče o ponovnem razpisu referendumu za uvedbo krajevnega samopriskpevka. Zaradi zamenjav v vodstvih in nekaterih neurejenih vprašanj v teh krajevnih skupnostih se do sedaj še niso uspeli dogovoriti o tem. Ljudje v teh dveh krajevnih skupnostih vedo, da bodo tudi sami potrebovali in koristili storitve delavcev zdravstvene postaje v Vipavi in prepričan sem, da se bodo temu primerno na referendumu tudi odločili.

Mitja PREMRL

Sekretar OK SZDL Ajdovščina

Opomba uredništva:

Z uvedbo samopriskpevka krajani krajevnih skupnosti izpolnjujejo svoj delež pri finančni konstrukciji obnove zdravstvene postaje Vipava. Zatika pa se pri izpolnjevanju obveznosti iz drugih naslovov. V naslednji številki "Vipavskega glasa" bomo poskušali posredovati pojasnilo predsednika Izvršnega sveta SO Ajdovščina.

Iz zgodovine Vipave:

ČITALNIŠKO GIBANJE V VIPAVI

Po odpravi desetletnega Bachovega absolutizma (1849 - 1806) v nekdanji Avstriji, je po letu 1860 znova zavladalo ustavno življenje in zopet oživel narodno politično delo pri Slovencih. Slovenski konservativci pod Bleiweisovim vodstvom so se omejili samo na zahteve po uvedbi slovenskega jezika v šole in urade ter ustanavljanju kulturnih ustanov.

Dejavnost prvih let je bila osredotočena v "č i t a l n i c a h", to je društvih, ki naj bi z različnimi kulturnimi in družbenimi prireditvami budila slovensko narodno zavest. Prva slovenska čitalnica je bila ustanovljena v Trstu leta 1861. Na Primorskem so bile ustanovljene leta 1862 čitalnice v Tolminu in Gorici. Leta 1864 imamo čitalnice v Ajdovščini, Ilirski Bistrici in v Vipavi, ki je bila šesta na Primorskem in trinajsta v Sloveniji. Vseh čitalnic na Slovenskem je bilo nad 60, med njimi tudi v Podragi in Šentvidu (Podnanosu). Največja pa je bila ljubljanska - ustanovljena oktobra 1861, iz nje je izšlo tudi društvo "Južni šokol" in "Dramatično društvo".

Čitalnice so ustanovljali v večjih mestih in trgih. V njih se je zbirala narodno zavedna inteligenca in počasi rastoče slovensko meščanstvo. Na Primorskem so nastajale čitalnice tudi v vaseh, kjer so zajele vse družbene sloje: kmete, delavce in meščane.

V čitalnicah so prirejali "b e s e d e" - prireditve z igrami, recitacijami, petjem, govori, predavanji in plesi -- veselice. V okviru čitalnic so nastali pevski zbori, godbe, bralni prostori in knjižnice. Tako smo Slovenci pred več kot 120 leti stopili v vrsto prebujenih narodov in vlagali smo nenehni napor za ohranitev svoje nacionalnosti, svojega jezika ter narodnega ponosa. (4)

Leto 1862.

4. maja 1862 so se šli Vipavci poklonit ljubljanski čitalnici in nesli s seboj zaupnico, podpisano od 260 najuglednejših mož Vipavske doline, ki je v vznesenih besedah slavila preporek slovenskega jezika, ki ga uresničujejo čitalnice. Domoljubni Vipavci, ki so se prišli poklonit v velikem številu ljubljanski čitalnici, v svojem trgu sicer še niso imeli čitalnice; imeli so še staro KAZINO, ki pa je že leta 1862 dobivala precej slovenski značaj, ker je god cesarja Franca Jožefa I. dne 18. avgusta 1862 praznovala s slovensko veselico, z igro in petjem, katere se je udeležilo tudi preprosto ljudstvo. Tako piše Ivan Prijatelj v knjigi Slovenska kulturnopolitična zgodovina II. del.

Dalje piše Ivan Prijatelj o Vipavcih:

"Narodno slavnost v velikem obsegu pa je doživela Vipava dne 8. septembra 1862. Vršila se je na prostoru Lanthierijevega gradiča na Zemonu in je bila prirejena na čast ljubljanskih gostov, ki so prišli vrnit Vipavcem njihov majski pozdrav. Ljubljančanom so se pridružili z vihrajočo zastavo Goričani sredi ogromne množice domačega ljudstva. Pa tudi tržaški Slovenci so bili prisotni. Med možaki v kmečki obleki so se gnetli možje v gosposkih suknhah in med kmečkimi ženami in dekletki pa gospe in gospodične v širokih krinolinah."

Pod milim nebom se je vršila ob štirih popoldne tombola, nato pa "béseda" v notranjem prostoru dvorca Zemono. Slavnostni govornik dekan Grabrijan je toplo priporočal, da se Slovenci strnemo za skupno delo za dosego polne enakopravnosti in enakovrednosti. Udeležencem je predstavil dr. Bleiweisa in predsednika ljubljanske čitalnice Mihaela Ambroža, ki sta prisotnim govorila o pomenu boja Slovencev za "uveljavitev njihovega jezika v šoli, kancelii in življenju". Vipavski pevci so nato zapeli različne budnice pod vodstvom učitelja A. Hribarja, ki je za to priliko uglasbil pesem "Vipavska". Glasi se takole:

Slavček poje po grmičih,	Saj po žilah se pretaka,
Pa le malo časa;	Kri mu vroča, zdrava;
Taka je pri drugih tičkih,	Ne potlač ga vsaka spaka,
Kmal ne dajo glasa.	Nič mu ni zmotnjava.
Pa Ipavca to ne moti:	Ne prepeče ga vročina,
Sam si zna zapeti;	Burja ne omaje;
Za veljavo, kar se loti,	Če pa terja domovina,
Vžuga vse na sveti.	Kri, življenje daje.

Na večerji je ostalo okoli devete ure kakih 150 gostov. Napivali so rodoljubom, pričujočim in nepričujočim, zdravica je sledila zdravici. Okoli polnoči pa so se gostje razšli. (2)

Tako se je 8. septembra 1862 v ognjišču Vipavske doline na tisoče Slovencev navduševalo za slovensko stvar piše A. Gabršček v knjigi "Goriški Slovenci" str. 69.

Vipavski pevci so prepevali tudi na "bésedi" v Gorici, dne 12. julija 1883 za ta večer nalašč zloženo pesem "Pozdrav Gorici" in druge budnice. Dopisnik Novic je pohvalil neko vipavsko pevko: "Glas, kakoršnega ima Dolencova iz Ipave, to je pol čudeža". (2)

Leto 1864

Napočil je 14. dan avgusta 1864, rojstni dan vipavske "čitalnice". Tajnik "Južnega Sokola" iz Ljubljane je o tem dnevu pisal: "70 sokolcev se je dva cela dneva v krasni Ipavski dolini razveseljevalo. Mislili so, da so v raji. Povsod narodno slovensko veselje, povsod prijazno sprejetje, brezkončno gostoljubje, petje, ples." Na trgu je igrala vojaška godba iz Gorice. Nastopile so Vipavke z gospo Majerjevo na čelu in ob 9. uri v velikanski dvorani v gradu visokorodnega gospoda grofa Tadeja Lanthierija izročile predsedniku čitalnice dekanu Grabrijanu lepo vezeno zastavo. Začeli so prihajati gostje iz vseh krajev slovenske dežele. Prihajali so Goričani - voz za vozom in strel z gradiškega holma je naznanil prihod vozov z Ljubljancani. Ipavci in gostje so jim šli z vojaško godbo iz Trga naproti ter jih pristrčno sprejeli.

Ob dveh je bilo skupno kosilo. Grof je dovolil, "da se je smela na vrtu pred gradom v steklenem ohišju (glashaus/ za ta namen gostivnica napraviti. Za dvesto ljudi je bilo v nji pogrnjeno... pri vsem tem pa je več tujcev po privatnih hišah pridržanih bilo. V imenu mlade "čitalnice" je goste najprej podzdravil njen predsednik, nato so sledile številne napitnice. Vipavska dolina ni še slišala toliko "živio in slava" klicov, kakor pri današnjem obedu. / Novice 24.8.1864/

Proti večeru je prišlo še obilo gostov iz Gorice, bližnje Ajdovščine in ipavskih vasi.

Ob osmi uri se je v veliki dvorani v gradu začela "béseda". Zasedeni sta bili tudi dve veliki sobi tik dvorane. Predsednik čitalnice je pričel "bésedo" z govorom, v katerem je podal razvoj slovenske narodne zavesti v zadnjih 40 letih, kakor ga je on doživljal. Sledil je govor dr. Janeza Bleiweisa, v katerem se je spominjal obiska Vipavcev v ljubljanski čitalnici, ki jih je opogumil v njihovem delu, in govor dr. Costa o važnosti telovadstva. Vrstile so se pevske točke, vodja vipavske šole Hiti pa je govoril o starih in novih časih.

Po "besedi" se je dvorana spremenila v plesišče, nekateri pa so posedli v steklenem ohišju v grajskem parku. /2/. V jutranjih urah so se gostje vračali proti domu.

Ob koncu še zanimivost, da so ljubljanski gostje potovali iz Ljubljane ob pol treh ponoči z "lukamatijo" do Postojne. "Na postojnski postaji so jih čakali vozovi, ki so jih prijazni Razdrčanji in Ipavci naproti poslali." /2/ Po prijaznem sprejemu v Razdrtem so se peljali z vihrajočimi zastavami in petjem skozi Lozice in Šentvid, kjer jih je med strelom in pokom iz možnarja sprejela velika množica ljudi. Po kratkem postanku so se odpeljali v vipavski trg.

Iz delovanja vipavske čitalnice je ohranjen plakat iz leta 1887 z vabilom na "bésedo" v korist spomeniku in ustanovi Erjavčevi. Predvajali so žaloigro "Mlinar in njegova hči" v petih dejanjih. Pevski zbor pa je zapel kantato Antona Toersterja, posvečeno spominu Frana Erjavca.

.....

Čeprav je bilo pozneje veliko kritike glede kvalitete in politične usmerjenosti čitalniške dobe, so čitalnice opravile pomembno vlogo v prebujanju naše narodne zavesti.

VIRI:

1. Ivan Prijatelj: Slovenska kulturnopolitična zgodovina II., 1956
2. Kmetijske in rokodelske novice 1862, 1864.
3. Andrej Gabršček: Goriški Slovenci I. 1932
4. Branko Marušič: Čitalniško gibanje na Primorskem, 1968

Vera Poniz

P.S. Če kdo od krajanov razpolaga še z dodatnim materialom o delu vipavske čitalnice, prosimo, da ga predloži v objavo.

OD "ČEBELICE" DO TOZD KONFEKCIJA VIPAVA

Prvi začetki o ideji in ustanovitvi konfekcijske dejavnosti v Vipavi segajo dve desetletji in še nekaj več nazaj. V jeseni leta 1959 je Goriška obrtna zbornica dala pobudo, da bi se v Vipavi ustanovila krojaška dejavnost. Takratno Društvo žena je o pobudi razpravljalo na enem od sestankov ter sprejelo odločitev, da idejo realizirajo in ustanovijo šivalnico.

Za delo se je odločilo osem mladih žena in deklet, ki so bile večče šivanja in imele dobršno mero znanja ali pa samo golo veselje in voljo do tega poklica. Prav in lepo je, da teh osem začetnic in pionirjev poimensko naštejemo, saj so to prve članice pozneje ustanovljenega obrata.

1. Julka Česen
2. Štefka Gril
3. Vilma Jamšek
4. Marija Krašna
5. Ivanka Marec
6. Marica Marc
7. Mara Sedmak
8. Marija Soban

Vodja te začetne dejavnosti je bil Milan Krašna, trgovec v takratni trgovini s tekstilom. Naslednje leto, 6. januarja 1960, je pričela skupina navedenih žena šivati. Skoraj dva meseca so delale doma, ker za začetek ni bilo ne primernega prostora, ne strojev. Njihovo prvo delo je bilo šivanje izdelkov za novorojenčke, tako imenovan paket, ki je vseboval sledeče artikole: plenice, srajčko, kapico, poleg tega še jopico, obleko, steklenico z dudo, puder, milo in verjetno še kake druge malenkosti.

Šivanje na domu je bila začasna rešitev, zato so si želele skupni prostor, ki so ga pozneje dobile v sredini Vipave v prostorih šolske telovadnice - v Tabru. Zavedati se moramo, da so ženske šivale doma in ves prosti čas posvetile urejanju prostora, ki ga je bilo treba preurediti v prostor za šivanje. 6. marca 1960 je bil novo ustanovljeni obrat registriran pod imenom "ČEBELICA". Šivanje se je z doma preselilo v nov prostor, ki je nudil kaj žalostno sliko. Vse družbeno imetje je bilo v dveh šivalnih strojih, krojilnih mizah in žagi za razrez blaga.

Skromni delovni prostor je ogrevala ena sama peč, na kateri so se stiskale posode, kanglice s pičlo domačo hrano, ki so jo delavke prinesle od doma. Dolg je bil delovni teden s soboto in nedeljo. Delo v nedeljah je bilo udarniško, brez plačila, iz tedna v teden, iz meseca v mesec. Koliko napora, truda in samoodrekanja je bilo potrebno, da je bil dosežen plan, da je bil zagotovljen minimalni zaslužek. Na delo so hodile peš po več km daleč ali z edinim prevoznim sredstvom - s kolesom. Obrat ni imel tekoče vode, zato so po pitno vodo hodile Pod Lipco. Tudi sanitarije so bile zelo skromne in oddaljene od obrata. Veliko zaslug za boljše počutje delavk ima mama Furlanova, ki je bila soseda. V zimskem času so se ji dekleta zasmilila in jim je večkrat postregla s toplim čajem, vmes pa dodala priboljšek, kapljico domačega vina. Ta domačnost jim je viivala poguma, volje in moči, da so vstrajale pri delu.

Proti koncu leta 1960 se je obrat obogatil z desetimi šivalnimi stroji firme Singer in Pfaff. S povečanim številom strojev se je povečalo tudi

število zaposlenih. Istočasno so tudi program dela razširili tako, da so poleg otroškega paketa izdelovali tudi spodnje otroško, žensko in moško perilo. Požabiti ne smemo, da je obrat Čebelica imel poleg proizvodnje tudi službe kot so: finančna služba, prodajna in nabavna ter tehnična služba. V tistih časih niso bile te službe v takem obsegu kot danes, delo je slonelo na dveh, treh ljudeh. Obrat je rasel in z njim vred so rastle tudi izkušnje tako, da je bilo nujno pritegniti k sodelovanju tudi človeka, ki je bil vešč krojenja in oblikovanja novih modelov. Tako so leta tekla in za obrat Čebelica so prinesla dobre poslovne rezultate, pa tudi razočaranj ni manjkalo. O razočaranjih ne bomo pisali, saj sta le močna volja, vstrajnost in pridno delo botrovali, da se je kolektiv marsikdaj rešil najhujšega.

Leto 1968 je prineslo nove spremembe v poslovanju, saj se je obrat Čebelica priključil k delovni organizaciji VEZENINE BLED. Pričelo se je novo obdobje širitve obrata. Obrat je dobil tekočo vodo, sanitarije ter pozneje prostore družbene prehrane. Samo delo se je preoblikovalo v industrijsko proizvodnjo lahke ženske konfekcije.

V letu 1972 je LIPA iz Ajdovščine opustila program žaganega lesa v Vipavi. Takratni prostori žage so bili odkupljeni in predelani do take mere, da se je kompletni obrat preselil v nove prostore bivše žage. Krojenje in šivanje v teh prostorih poteka še danes in moram pripomniti, da so ti prostori že dotrajani in ne nudijo več normalnih pogojev dela.

Letos mineva dvajset let, odkar smo se priključili k delovni organizaciji Vezanine Bled. Lahko se pohvalimo, da so od pionirjev še med nami Vilma Jamšek, Marija Soban je pred kratkim odšla v pokoj, Marta Žorž in Marija Semenič, ki sta se zaposlili proti koncu leta 1960.

TOZD KONFEKCIJA VIPAVA šteje sedaj sto štiri člane. Naš proizvodni program je krojenje in šivanje ženske lahke konfekcije kot so: ženske bluže, obleke, svečane bluže in svečane obleke. Poleg tega izdelujemo tudi otroško konfekcijo. Od celotne proizvodnje prodamo 60 % na domačem trgu, 40 % naših izdelkov pa izvažamo. Naši izdelki se prodajajo v Sovjetsko Zvezo, Zahodno Nemčijo, Avstrijo in Nizozemsko. v prvem polletju smo poslovali pozitivno in želja nas vseh je, da bi enak ali še boljši uspeh dosegli v drugem polletju.

S predstavitvijo obrata Čebelica smo želeli obuditi prehojeno pot dela ljudi, ki so z voljo, odločnostjo in vztrajnostjo premagovali napore in dosegli zastavljene cilje, ter predstaviti sedanji kolektiv TOZD Konfekcija Vipava, ki strmi in dela za enake cilje in za boljši jutri.

VODJA TOZD KONFEKCIJE VIPAVA

Slavko ROT

ZAPRISEGA MLADIH VOJAKOV

Zaprisega mladih oz. novih vojakov iz vojašnic v Vipavi in Ajdovščini dne 1.10.1988 je potekala kot običajno - po že ustaljenem "dnevnom redu". Sprememba - in to korenita - pa je bila v točki "razno" tega dnevnega reda. Glede na to, da sta - končno! - krajevna skupnost Vipava in komanda V.P.1266 Ajdovščina (njen vipavski del) uskladila nekaj svojih potreb in želja, tokrat lačna, žejna in utrujena množica ni zavzela vipavskega marketa na ho-ruk, ga opustošila (skoraj) ter spremenila sicer hladnokrvne Vipavce v preklinjajočo rajo. Prav tako tudi tistega, že celo vrsto let znanega, obleganja parka v Vipavi in mendranja trave v njem - na ogorčenje vseh nas - ni bilo oz. je bilo precej ublaženo. Za utrujene svoje in prijatelje slavljenecv so bile postavljene mize in klopi. Mislim, da mlade vojake lahko tako imenujem, saj je zaprisega, pa naj o njej mislimo tako ali drugače, le enkrat v življenju in so jo včasih še bolj častili kot jo sedaj.

Razveseljivo je, da je KS Vipava, oz. njeno vodstvo pomagalo poveljstvu vojne pošte pri organizaciji zaprisege, kajti dejstvo je, da je organizator poveljstvo vojne pošte in da jim mi lahko pri tem samo pomagamo.

Organizirana je bila zabava v parku, "hotel" je tam poskrbel za žejne, prevoz je tekel organizirano (kot še nikoli doslej), odprt in dobro založen market je skrbel za lačne. In - za spremembo - Vipava oziroma njen center je naslednji dan dočakal očiščen. Odprt je ostal samo problem prenočevanja. Nekaterim se je sicer dalo pomagati, drugi so si pomagali sami. A nerešeno vprašanje je ostalo in se bo zagotovo ponavljalo.

Vem, da večina Vipavcev misli, da je zaprisega "vojaški problem" in da jih precej postrani gleda na - kot sami pravimo - vojsko. Morda pa je prav sedaj, ko nam Slovencem toliko očitajo razne napade na JLA, čas, da se to spremeni. S temi spremembami smo že začeli, kajne?

Klementina ŠUMANOVAC

POTROŠNIK IN OSKRBA

Po vztrajnih prizadevanjih KS in posameznikov je v avgustu 1988 uspelo občanki Stani Vrčon v lastnih prostorih ob Zavodu za usposabljanje invalidnih otrok Janka Premrla-Vojka odpreti trgovino z živili in gospodinjskimi potrebščinami.

Trgovina je namenjena predvsem boljši oskrbi prebivalcev južnega dela Vipave in Gradišča, dobrodošla je tudi šolarjem in vojakom. Širok asortima pa je vabilo tudi ostalim potrošnikom.

Odprta je vse dni v tednu (razen nedelje) od 7.30 do 12.15 in od 14.00 do 18.30.

Poleg dobre izbire živil in gospodinjskih potrebščin nudi celoten izbor vipavskih vin po ugodnih 10% nižjih cenah. Nudi tudi bogat izbor vrhniških keksov, testenin in klobas, drobna in umazana jajca po ugodni ceni. Trgovina se prilagaja željam kupcev in bodo veseli vaših predlogov.

UREDNIŠKI ODBOR

SREČA IN KRUH

"Če pade kruhek ti na tla, poberi in poljubi ga..."

"Kruh naš vsakdanji daj nam danes..." so besede, ki so nam jih že v zgodnji mladosti vcepili naši starši - pa ne le taki, ki so odrasli v revščini.

Vendar, odkar se je začela industrijska proizvodnja kruha, smo ga nekako razvrednotili. O ja, drag pa je kruh še vedno. Drag, razen onega slovitega "socialnega". Tisti pa je poceni, je zdrav in okusen, pa tudi trpežen, lepo se reže, ne dela drobtin in še namazati se ga da prav lepo - če ga imaš s čim.

Pa malo, malo ga dobijo v treh vipavskih trgovinah z živili. Premalo za vse one, ki bi ga radi jedli. In vendar se zjutraj zapodijo po vseh treh trgovinah iz posameznih družin kar vsi "razpoložljivi" člani in kupijo vsak po eno štruco - saj ga več ne dajo hkrati. In se zapodijo iz okoliških vasi (posebno iz Vrhpolja), kot bi ne imeli tam trgovine, v kateri se prodaja tudi kruh, in obredejo vse trgovine, da bi dobili "svojo" štruco. Da vsega tega kruha, ki ga posamezniki na ta način pokupijo, ne pojedjo sami in njihovi družinski člani, je vsakomur jasno. Dokler bo kilogram otrobov veljal skoraj tisočaka, socialni kruh pa trikrat manj, se bodo vedno našli ljudje, ki nimajo posebno tanke vesti, in lovili črn kruh za - živino. In upokojenci, ki ne morejo tako zgodaj vstati, mamice z več majhnimi otroki, zaposlena zakonca ... bodo morali kupovati dražji kruh. Ženice, ki gredo zjutraj od maše, črnega kruha "pri Majdi" ne dobijo več.

Privatnik je že pred časom obljubil, da bo uredil v Vipavi žitni mlin, da ne bi bilo treba voziti žita v Dolenjo vas. Tako pa se kmetski magnatje izgovarjajo, da nimajo časa peljati žita tja. Moke tip 850 pa ni povsod dobiti.

Dajmo, potegujmo se za dražji socialni kruh, saj bi si tudi dva ali trikrat dražjega revež še lahko privoščil, za krmila, ki bi bila cenejša od kruha in za našo živino - zajce, prasce, teleta, kokoši - dosti bolj primerna ! In - ali ne dobimo v mlekarni "žuro" zastoj ?

Naš živina se bo dosti bolj redila ob hrani, za katero se zavedamo, da je nisimo odtegnili nobenemu človeku.

Nada KOSTANJEVIC

KRAJEVNA SKUPNOST OPOZARJA KRAJANE VIPAVE,
DA NE ODLAGAJO RAZNEGA MATERIALA - OPEKE, PESKA, DRV -
V VOJKOVI ULICI OB VRTU Ivanke GRABRIJAN.

SKRBJMO ZA BOLJ UREJEN VIDEZ VIPAVE !

ALI POZNATE DREVESA V NAŠEM PARKU ?

Grof Lanthieri, lastnik spodnjega gradu (sedaj DOM JLA), je bil tudi posestnik in najbrž tudi osnovelec parka. Poleg domačih drevesnih vrst so v park vnešena tudi nekatera drevesa iz drugih evropskih in tudi čezmorskih dežel.

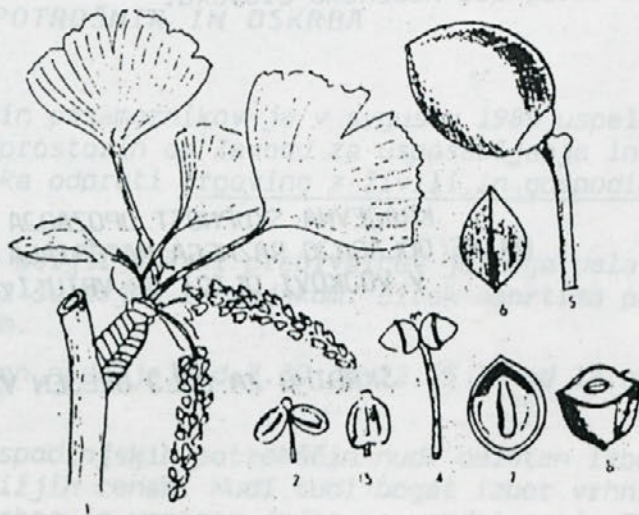
Drevo na desnem robu parka (zraven prodajalca sadja) je prav gotovo vredno pozornosti. to drevo je DVOKRPI GINKIJO (lat. *Ginkgo biloba*). Doma je v Vzhodni Aziji (Kitajska, Japonska). V Evropo so ga kot okrasno rastlino prinesli okoli leta 1730. Sploh pa je to drevo davnine in sicer so bili predstavniki rodu GINKGOALES splošno razširjeni v mezozoiku.

Dvokrpi ginkojo je do 30 m visoko drevo, krošnja je sprva ozko stožčasta, pozneje se močno razširi. Značilni so pahljačasti, 10 do 12 cm dolgi, 6 do 8 cm široki in kožnati listi. Listne žile rastejo iz listnega peclja proti robu lista v obliki ravnih vzdolžnih trakov. Prečnih žil nimajo. Na dolgih mladikah rastejo listi premenjalno ter so dvokrpi ali pa nepravilno krpasti. Na kratkih mladikah rastejo v šopih, so manjši in imajo večinoma samo valovit rob na gornjem robu. Cvetovi so enospolni. Rastlina je dvodomna. Moški cvetovi imajo obliko visečih mačic, ženski so z dvema semenskima zasnovama na enem peclju. Po oprašitvi se razvije samo ena semenska zasnova v rjavkasto, slivi podobno seme. Zunanji ovojni list zasnove postane, ko dozori, mesnat ter je užiten, notranji ovojni list pa postane koščičasto trd. Seme je jajčasto, 3 cm dolgo in prav toliko široko, rumeno in kot lešnik veliko. Izvlečki iz ginkovih listov se uporabljajo v zdravilstvu.

Ivan REHAR

Slika 1. Dvokrpi ginkijo (*Ginkgo biloba* L.)

1 kratka mladika z listi in moškimi cveti, 2 in 3 prahučnika, 4 ženski cvet, 5 plod, 6 seme, 7 vzdolžni prerez semena, 8 prečni prerez semena (po Beissner-Fitschenu)

Od maja 1988 do novembra 1988 so prispevali za "VIPAVSKI GLAS"

1.	Cvetko Lojk	C.18.aprila 9	5.000.- din
2.	Marija Mejak	Ivana Ščeka 2	5.000.- din
3.	Anton Cizara	Pod gradom 16	5.000.- din
4.	Ivanka Grabrijan	vojkova 28	30.000.- din
5.	Marica Berginc	Kreljeva 7	5.000.- din
6.	Karel Premrl	Tabor 13	10.000.- din
7.	Janko Vehovar	Kosovelova 3	5.000.- din
8.	Marjan, Justa Sever	Vinarska 1	5.000.- din
9.	Marjeta Fabjan	Laurinova 1	1.000.- din
10.	Ivan Vidrih	Titov trg 11	5.000.- din
11.	Marija Pavlin	V.Reharja 6	3.500.- din
12.	Franc Starc	Gradnikove b. 13	10.000.- din
13.	Stane Kodelja	C.18.aprila 6	10.000.- din
14.	Stana Jamšek	Gradnikove b. 13	5.000.- din
15.	Anica Preprost	Gradnikove b. 13	5.000.- din
16.	Jožefa Žigon	Beblerjeva 15	2.000.- din
17.	Marija Kete	Titov trg 10	5.000.- din
18.	Ivan Pavzin	Nova Gorica	20.000.- din

S k u p a j : 136.500.- din

ZA PRISPEVKE VSEM HVALA! PRISPEVKE POBIRAMO V PISARNI KRAJEVNE SKUPNOSTI. GRADBENO OBRTNEM PODJETJU "ZIDAR" VIPAVA SE ZAHVALJUJEMO ZA PRISPEVEK V PAPIRJU.

STROŠKE TISKANJA TE ŠTEVILKE "VIPAVSKEGA GLASA" JE KRILA NOVA TRGOVINA Z ŽIVILI - Stanislava VRČON, Vojkova ulica 31 v Vipavi.

HVALA!

"VIPAVSKI GLAS" glasilo KK SZDL Vipava -- november 1988

Pri izdaji 11. številke so sodelovali:

Janja Irgl, Ivan Rehar, Peter Vrčon, Vera Poniž, Klementina Šumanovac, Branko Tomažič, Nada Kostanjevic, Novoslav Nikolić, Ivan Princes, Vlasta Popovski in Marija Ceket.

